

ŠKOLA KOJA PROMIVIŠE VRIJEDNOSTI I KRITIČKO PROMIŠLJANJE

STANDARDI KLIME I KULTURE U ŠKOLI

Standardi škole koja promoviše vrijednosti i kritičko promišljenje, definišu ključne indikatore koji ukazuju na stvaranje pretpostavki za izgradnju kulture i klime koja potiče stvaranje zajednice, brigu o svakom djetetu, razvoj partnerstva sa porodicama i zajednicom, i pomaže školi da samostalno prati svoj razvoj i postavlja ciljeve za unapređenje.

STANDARDI ILI PRINCIPI KVALITETNE ŠKOLKE KLIME I KULTURE ODOSE SE NA SLJEDEĆIH ŠEST OBLASTI:

1. Zajednička misija, vizija i vrijednosti
2. Plan razvoja i željeni ishodi
3. Razvoj škole kao zajednice
4. Partnerstvo sa porodicom i zajednicom
5. Efikasna nastavna praksa i profesionalni razvoj nastavnika
6. Školske politike, pravila i procedure

1. ZAJEDNIČKA VIZIJA, MISIJA I VRIJEDNOSTI

Škola ima jasno zacrtanu i definisanu viziju, misiju i vrijednosti koja oslikava nastojanje škole da podrži razvoj svakog djeteta, živi u skladu sa vrijednostima i gradi partnerstva i dobre odnose među svim njenim članovima, roditeljima i društvenom zajednicom.

- **Škola ima misiju, viziju i vrijednosti kojima se definiše školska klima i kultura:**
 - U definisanju vizije, misije i vrijednosti škole učestvovali su nastavnici i drugi zaposleni u školi, predstavnici učenika, roditelja i zajednice
 - O misiji, viziji i vrijednostima škole informisani su i saglasni svi članovi školske zajednice (roditelji, učenici, nastavnici i svo osoblje škole), kao i članovi šire društvene zajednice
 - Temeljne vrijednosti, misija i vizija škole su vidljive (postavljane su unutar škole, na školskoj web stranici, u obavijestima koje se šalju roditeljima, na školskim događajima i dr.)
 - Vrijednosti su formulisane tako da mogu poslužiti kao osnova za razvijanje školskih pravila, politika i procedura – pojašnjene kroz set vidljivih i mjerljivih ponašanja koja se očekuju od svih članova zajednice
 - Osoblje, učenici i roditelji mogu identifikovati temeljne vrijednosti i pojasniti njihov značaj
 - Uprava škole i svi nastavnici modeluju, poučavaju i ohrabruju ponašanja proizašla iz zajedničkih vrijednosti
 - Podrška učenicima u razvoju kritičkog mišljenja sastavni je dio vizije, misije i vrijednosti škole

2. PLAN RAZVOJA I ŽELJENI ISHODI

Škola ima dugoročni plan razvoja, kao i operativni, godišnji plan, koji je zasnovan na misiji, viziji i vrijednostima, analizi stanja i jasno definisanim ciljevima za unapređenje.

- **Razvojni i operativni plan rada škole odgovara na pitanje – kako ćemo ostvariti postavljenu viziju i misiju, promovisati vrijednosti i kritičko mišljenje:**
 - Razvojni plan sadrži jasno definisanje ciljeve i mjerljive zadatke
 - Plan sadrži definisane ishode odnosno rezultate koje je moguće pratiti
 - Plan sadrži jasno definisane uloge, dogovornosti i vremenske rokove
- **Razvojni plan škole temelji se na analizi stanja i identifikovanim prioritetima za unapređenje:**
 - Škola ima razvijenu metodologiju i instrumente za analizu stanja u odnosu na postavljene standarde i ciljeve
 - Škola prikuplja i analizira sve relevantne podatke vezane za napredovanje učenika, sigurnost, ponašanje u skladu sa vrijednostima, te druge kvantitativne i kvalitativne podatke vezane za identifikovane prioritete u oblasti klime i kulture škole
 - U analizu stanja škola uključuje sve nastavnike te predstavnike učenika i roditelja
- **Škola kontinuirano prati i evaluira svoja postignuća, te u skladu sa tim revidira dugoročne i kratkoročne planove:**
 - U praćenje i evaluaciju rada škole uključeni su nastavnici, učenici i roditelji
 - Mišljenje učenika i roditelja se cijeni i uzima u obzir prilikom postavljanja ciljeva
 - O rezultatima evaluacije škola informiše nastavnike, roditelje i učenike, te lokalnu zajednicu

3. RAZVOJ ŠKOLE KAO ZAJEDNICE

Škola njeguje klimu i kulturu koja potiče stvaranje zajednice utemeljene na vrijednostima i kritičkom promišljanju. Škola aktivno radi na razvoju školske klime i kulture kroz pomno planirane aktivnosti koje uključuju sve članove školske zajednice i širu zajednicu.

- **Škola osigurava da se svi učenici u školi se osjećaju sigurno i podržano:**
 - Škola ima protokol o prevenciji nasilja nad djecom i vršnjačkog nasilja i o njemu, na primjeren način, obavještava i poučava sve učenike i roditelje, te relevantne članove lokalne zajednice
 - Svi nastavnici poznaju pravila i procedure, kao i svoje uloge u zaštiti djece od svake forme fizikog, verbalnog i svakog drugog nasilja
 - Škola ima dogovorena i ujednačena pravila vezane za ophođenje sa djecom i odgojne postupke koje primjenjuju, te dogovorene ujednačene procedure vezane za rješavanje eventualnih problema, imajući uvijek u vidu najbolji interes svakog djeteta
 - Nastavnici i učenici imaju priliku da uče i vježbaju vještine potrebne za nenasilno rješavanje problema, medijaciju i restituciju, te razvijaju rezilijentnost
 - Pravila vezana za ponašanje i sigurnost djece izložena su u školi i napisana jezikom razumljivim učenicima i roditeljima
 - Na svaku naznaku bilo koje forme nasilja, škola odmah reaguje, uključujući u dijalog i rješavanje problema i učenike i roditelje.
 - Učenici osjećaju da svi članovi školskog osoblja brinu o njima, i da im se mogu slobodno obratiti radi pomoći ili rješavanja problema sa kojima se susreću

- **Škola ima razvijene protokole reagovanja u svim slučajevima vezanim za diskriminaciju, govor mržnje, poticanje na nasilje i sl.**
 - Pravila i protokoli škole jasno definišu neprihvatljiva ponašanja vezana za predrasude, iskazivanje govora mržnje, poticanje na nasilje i dr.
 - Nastavnici, učenici i roditelji poznaju pravila i protokole, te imaju priliku da razgovaraju o navedenim temama
 - U skladu sa protokolima, škola odmah reaguje na svaki oblik pozivanja na nasilje ili govor mržnje
 - Škola poučava učenike i roditelje o sličnim pojavama na internetu i društvenim mrežama, i o tome kako se zaštititi od različitih uticaja
- **Škola pomaže učenicima da razviju pripadnosti školskoj zajednici u skladu sa vrijednostima koje ona promovise:**
 - Škola ima svoj moto, simbole, kodeks uzajamnog ophođenja, ponašanja i dr.
 - Svaki učenik škole ima mogućnost da učestvuje i bude ravnopravno uključen u aktivnosti škole
 - Škola organizuje aktivnosti koje pomažu učenicima da se upoznaju, uzajamno pomažu, saraduju u sklopu različitih aktivnosti, imaju priliku da uče jedni od drugih
 - Škola organizuje sastanke i susrete omogućavajući učenicima da zajednički proslavljaju i raduju se uspjesima i postignućima svakog učenika, grupe ili škole.
- **Učenici imaju razvojno odgovarajuću ulogu u organizaciji aktivnosti i donošenju odluka:**
 - Učenici na smislen i razvojno primjeren način participiraju u donošenju odluka, izradi i definisanju normi i pravila ponašanja, organizaciji školskih sastanaka, programima za rješavanje sukoba - kroz vijeće učenika i na druge načine
 - Mišljenje i potrebe učenika se uvažavaju, a dobrobit svakog djeteta je polazište u donošenju svih odluka

4. PARTNERSTVO SA PORODICAMA I ZAJEDNICOM

Roditelji, članovi zajednice i različiti profesionalci doprinose stvaranju sigurnog okruženja za djecu, sticanju znanja i vještina, razvoju dobre klime i kulture utemeljene na vrijednostima. Škola razvija partnerstvo sa porodicama i zajednicom kako bi osigurala sigurno i poticajno okruženje za svako dijete.

- **Menadžment škole kreira i realizuje plan za razvoj partnerstva sa porodicama i zajednicom koji uključuje efikasne kanale komunikacije, podršku porodicama i djeci, uključivanje roditelja u donošenje odluka, te uključivanje porodica u aktivnosti u i van škole.**
 - Roditelji i školsko osoblje razvijaju odnos uzajamnog povjerenja i poštovanja
 - Roditelji, članovi zajednice i gosti se osjećaju dobrodošli u školi, a škola osigurava prostor za boravak roditelja, oglasnu ploču sa svim informacijama i druge forme redovne komunikacije
 - Roditelji su uključeni u donošenje relevantnih odluka kroz Vijeće roditelja i na druge načine
 - Roditelji su izvor znanja i njihovi kapaciteti se koriste da podrže učenje učenika, nastavnika i drugih roditelja
- **Škola koristi institucionalne (servisi, kulturne institucije) i vaninstitucionalne (udruženja, neformalne grupe, pojedinci) resurse zajednice za kvalitetniji rad škole i brigu o djeci:**

- Škola usko surađuje sa svim javnim ustanovama, (policijom, centrima za socijalni rad, zdravstvenim ustanovama) kako bi prevenirali svaku formu nasilja ili uticaja na djecu, i zaštitili ih od svih opasnosti i vanjskih uticaja
- Škola surađuje sa drugim obrazovnim institucijama u zajednici i van nje, omogućavajući djeci da se upoznaju, druže, stvore prijateljstva i pomažu jedni drugima
- Škola surađuje sa kulturnim, sportskim, naučnim, vjerskim i drugim ustanovama i institucijama kako bi djeci pružili različite mogućnosti i prilike za učenje, servisno učenje, volontiranje i dr.
- Škola koristi resurse zajednice i kapacitete roditelja za organizaciju aktivnosti koje promovišu vrijednosti i kritičko promišljanje

5. NASTAVNI PROCES I PROFESIONALNI RAZVOJ ZAPOSLENIH

Nastavnici rade kao tim, iniciraju i učestvuju u različitim aktivnostima koje doprinose razvoju školske klime i kulture, te kontinuirano rade na unapređenju kvaliteta nastavnog procesa i sopstvenom profesionalnom razvoju.

Nastavnici rade kao tim, i podržavaju jedni druge:

- Nastavnici dijeli vrijednosti i slažu se oko njih
- Nastavnici se osjećaju podržani u svojim nastojanjima da uvedu inovacije i unapređuju svoju praksu
- Nastavnici koriste formalne i neformalne prilike kako bi slobodno raspravljati o postojećim preprekama u podučavanju i načinima za njihovo prevazilaženje
- Nastavnici osjećaju da je proces samoprocjene i vanjske procjene fer i relevantan za njihov razvoj
- Nastavnici smatraju da je radna okolina pozitivna i da su njihove kolege podržavajući i brižni

Nastavni proces integriše poučavanje vrijednosti i kritičkog promišljanja:

- Nastavnici koriste metode i strategije za poticanje kritičkog mišljenja, omogućavaju djeci da postavljaju pitanja, istražuju, diskutuju, zaključuju i griješe bez straha
- Nastavnici koriste raznolike prilike da pouče djecu vrijednostima i omoguće im da ih razumiju i žive u svakodnevnim situacijama
- Nastavnici potiču diskusije i debate vezane za propitivanje vrijednosti koristeći kritičko mišljenje
- Nastavnici zajedno sa djecom donose razredna pravila i procedure vezane za rješavanje problema
- Nastavnici osiguravaju da djeca uče u klimi koja im omogućava da se osjećaju prihvaćeno, sigurno i kompetentno

Nastavnici kontinuirano razvijaju svoje kompetencije:

- Plan profesionalnog razvoja nastavnika kreiran u skladu sa ciljevima škole i potrebama djece i nastavnika
- Nastavnici formiraju zajednicu/e za učenje koja je podržana od strane menadžementa škole
- Nastavnici rade na zajedničkom razvoju indikatora kvalitete a u odnosu na viziju škole
- Nastavnici vode profesionalni portfolio i reflektuju na svoju praksu nastojeći je unaprijediti
- Nastavnici su svjesni svojih jakih strana i profesionalnih slabosti i na osnovu toga izrađuju godišnji plan svog profesionalnog razvoja
- Kvalitet nastavnog procesa se unapređuje kao rezultat profesionalnog razvoja nastavnika
- Raznolike prilike za profesionalni razvoj pozitivno utiču na motivaciju i entuzijazam nastavnika

6. PRAVILNICI I PROCEDURE

Školski pravilnici i procedure fokusirani su na brigu o sigurnosti i dobrobiti svakog djeteta, i postavljaju jasna pravila i očekivanja od svih članova zajednice:

- Pravilnici škole definisani su u skladu sa vrijednostima i pružaju bazu za djelovanje i promjenu ponašanja
- Školski pravilnici razvijeni su participativno i uz konsultacije sa svim članovima zajednice
- Pravilnici sadrže jasne smjernice i o tome kako škola ohrabruje i promovise vrijednosti među djecom, uključujući i primjere pozitivnih ponašanja te načine rješavanja problema
- Svi učenici i roditelji su upoznati sa pravilima ponašanja u školi na razumljiv i primjeren način
- Pedagoške mjere poput restitucije i odgoja logičkim posljedicama su osnova za primjenu Pravilnika ponašanja
- Pravilnik sadrži etički kodeks i protokol u slučajevima nasilja nad djecom, ali i svih formi diskriminacije, zanemarivanja i dr.
- Pravilnik o ponašanju se reflektuje kroz razredna pravila
- Djeca imaju priliku da nauče na koji način se pravila poštuju, zašto i šta da urade u slučaju kršenja pravila i sl.